

ขันติธรรม : กระบวนการฝึกอบรมความสำเร็จของผู้เรียน

Patience : Training Process of Student Success

ณัฐญา พลเสน

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Dr.thai_99@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์กระบวนการฝึกอบรมความสำเร็จทางการศึกษาของผู้เรียนในประเทศไทยด้วยหลักขันติธรรม จากการศึกษาพบว่า ผู้เรียนในประเทศไทยมีความเสี่ยงในเรื่องคุณภาพทางการศึกษาไม่สามารถจะเป็นตัวชี้ความสำเร็จในเชิงสังคมได้มากนักถึงแม้ว่าจะสามารถจบการศึกษาในระดับต่าง ๆ ซึ่งผลสะท้อนมุมมองของผู้ประกอบการทำให้ทราบว่าการสำเร็จการศึกษาของผู้เรียนยังไม่สอดคล้องและไม่สามารถจะทำงานภายใต้แรงกดดันกับภาระงานที่ปฏิบัติได้ จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยกระบวนการพัฒนาและฝึกฝนศักยภาพภายใต้ขันติธรรมที่เป็นการรองรับการปฏิบัติภายใต้ทักษะ และศักยภาพที่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดได้ ได้แก่ ขั้นที่ 1 การฝึกฝนอบรมในสิ่งที่ท้าทายและเป็นโจทย์ที่ยากๆ ขั้นที่ 2 การฝึกฝนอบรมในสิ่งที่ต้องอาศัยความเพียรสูงและสนับสนุนการใช้สรรพกำลังเพื่อความสำเร็จนั้น ๆ และขั้นที่ 3 การฝึกฝนอบรมเพื่อเอาชนะสถานะทางจิตใจให้เข้มแข็งต่อคำพูดดูต่ำเหยียดหยาม และความน้อยใจต่าง ๆ

Keyword : ขันติธรรม. ความสำเร็จ. นักเรียน นักศึกษา. การศึกษาไทย.

ABSTRACTS

This article aims to analyze the training process of educational achievement of learners in Thailand. According to the studies, it has been found that Thailand has the risk of educational quality cannot be a strong indicator of social success. This reflects the entrepreneur's perspective that the student's graduation is inconsistent and unable to work under pressure on a viable job. It is imperative that the process of developing and practicing potentials be based on tolerance in accordance with skills. Stage 1: Training in Challenges and Challenges. Stage 2: Training in the High Stakes and supporting the use of force for the purpose; stage 3: Training to overcome the mental state by the aggressive words, scorn and disdain.

Keyword : Patience. Success. Student. education in Thailand.

บทนำ

ยุคปัจจุบันสังคมมีการพัฒนาอย่างรวดเร็วไม่ว่าจะด้านเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม การพัฒนานั้นต้องอาศัยปัจจัยหลายๆด้านประกอบเกี่ยวพันกันแต่ปัจจัยหลัก คือ ทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพ ซึ่งบุคคลที่มีคุณภาพต้อง

มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ มีสติปัญญาที่ดี มีวินัยในตนเอง มีความอดทน ขยันขันแข็งไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคหรือปัญหาใดๆ มีความคิดเชิงสร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบสูง คุณสมบัติเหล่านี้ทุกอย่างรวมกันเรียกว่า การมีวินัยในตนเอง ซึ่งเป็นคุณธรรมที่ควรปลูกฝังให้กับเยาวชนที่กำลังศึกษาเล่าเรียนเพื่อจะเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต เพราะประโยชน์ของการมีวินัยนั้นจะทำให้เกิดความสำเร็จในชีวิตและส่งผลต่อการพัฒนาประเทศต่อไป (นงนิภา ตูลยานนท์ และพรธิดา แสงสุวรรณ. 2554) แต่กระนั้นปัญหาการศึกษาและการเรียนในประเทศไทยในปัจจุบันเป็นที่ทราบกันว่าไม่สอดคล้องกับคุณภาพการพัฒนาประเทศซึ่งมีปัญหที่เกิดจากตัวผู้เรียนโดยตรง ที่เป็นผลทำให้การเรียนไม่มีประสิทธิภาพในหลาย ๆ ลักษณะ เช่น ไม่มีสมาธิในการเรียน ไม่อยากอ่านหนังสือ อ่านหนังสือแล้ว แต่จำไม่แม่น เรียนไม่ทันเพื่อน ไม่เข้าใจในเนื้อหา แรงดูหนังสือ แค่ช่วงก่อนสอบ ละเลย หรือ ทิ้งวิชาที่ยากๆ ไม่รู้สึกสนุก หรือ รื่นรมย์กับการเรียน ทั้งการบ้านค้างไว้จนนาทีสุดท้าย ไม่เคยทำตาราง สำหรับการเรียนรู้ การพักผ่อน ไม่เคยอ่านหนังสือล่วงหน้าก่อนเข้าชั้นเรียน เกลียดคณิตศาสตร์ อ่านภาษาอังกฤษ อยากและโดดเรียนในวิชาที่ไม่ชอบ มักผัดวันประกันพรุ่ง ไม่เคยใช้เวลาว่าง กับการอ่านหนังสือ มองตัวเองในแง่ลบ หมดความเชื่อมั่น คิดว่าตนเองไม่มีความสามารถในการเรียน และสภาพแวดล้อมและปัจจัยอื่น ๆ(เมธี ทองคำ. ออนไลน์) ซึ่งหากมองจากปัญหาก็เพราะผู้เรียนขาดความอดทนต่อการเรียนรู้จึงทำให้ปัญหาเกิดขึ้นกับตัวผู้เรียนอย่างหลีกเลี่ยงมิได้

จากปัญหาดังกล่าวทำให้เห็นว่าผู้เรียนค่อนข้างจะมีทักษะและศักยภาพการเรียนรู้ที่ต่ำมากหากดูจากปรากฏการณ์ในปัจจุบันที่มีปัจจุบันการขาดความอดทน แต่ถึงอย่างไรก็ตามการจะพัฒนาหรือฝึกฝนอบรมให้ผู้เรียนมีความอดทนต่อการศึกษาเรียนรู้จะมีการดำเนินวิธีการเหล่านี้ เช่น ไม่ตอบสนองในทันทีที่ผู้เรียนต้องการ ควรบอกให้รู้ว่ามีรอแล้วอีกไม่นานก็จะได้ ซึ่งจะค่อย ๆ ปลูกฝังว่าเขาไม่จำเป็นต้องได้อะไรในทุกครั้งเสมอไป บอกจุดสิ้นสุดของการรอคอยให้ชัดเจน ช่วยลดความรู้สึกรวบรวมกระวายใจให้ผู้เรียนเมื่อต้องรอ หากกิจกรรมที่ต้องใช้ความอดทนทำด้วยกัน ฝึกให้เด็กรู้จักรอคอย ใช้รางวัลหรือสิ่งที่ลูกชอบเป็นสิ่งจูงใจให้ลูกรู้จักการรอคอย หรือแสดงความชื่นชมเมื่อถึงจุดสิ้นสุดการรอคอยแล้วลูกสามารถรอได้โดยไม่อาละวาด ด้วยคำพูด ท่าทาง สีหน้า น้ำเสียง การชื่นชมเมื่อลูกรู้จักรอคอยเป็นการสร้างแรงจูงใจให้เขาสามารถรอคอยในครั้งต่อไป เพราะฉะนั้น การอดทนรอคอยนั้นเป็นอีกทักษะหนึ่งที่ต้องฝึกฝนเพื่อให้เกิดความชำนาญ หากเราอยากให้ผู้เรียนหรือลูกอดทนรอคอยเป็น แต่ในชีวิตจริงแล้วเขาไม่เคยต้องรออะไรเลย ก็ไม่มีทางที่เขาจะรอคอยได้ (Plook Parenting. ออนไลน์) เฉพาะฉะนั้น การฝึกฝนอบรมผู้เรียนควรมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและไม่ควรมีกิจกรรมซ้ำๆซากซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายได้ง่าย แต่ควรมีกิจกรรมหรือวิธีการใหม่ๆ อย่างเสมอๆ โดยเฉพาะการวางเป้าหมายให้ชัดเจนเพราะการฝึกฝนความสำเร็จอาจจะใช้เวลานานมากซึ่งผู้เรียนจำนวนไม่น้อยที่ไม่สามารถจะไปถึงเป้าหมายของชีวิตได้ก็เพราะขาดความอดทนในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองจึงทำให้ผู้เขียนมองเห็นว่า การพัฒนาความอดทนหรือฝึกฝนขั้นดีให้กับผู้เรียนจะสามารถทำให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จได้ในไม่ช้า

แนวคิด และทฤษฎีการเรียนรู้

การเรียนรู้เป็นกระบวนการต่อเนื่องซึ่งผู้สอนจะต้องมีการวิเคราะห์ผู้เรียน เนื้อหา และวางแผน จัดลำดับ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในผู้เรียน ซึ่งนักการศึกษา (บางท่านเป็นนักปรัชญา นักสังคมวิทยา นักจิตวิทยา) ที่มีความเชื่อแตกต่างกันย่อมทำให้เกิดแนวคิด และวิธีการต่างที่เหมาะสมกับการสอน เนื้อหา หรือกระบวนการ มากน้อยต่างกัน ซึ่งการสอนนั้นเป็นทั้งศาสตร์และศิลปะ ความหมายของความเป็นศาสตร์นั้นคือ การสอนมี กระบวนการมีขั้นตอนที่ชัดเจน อย่างเป็นลำดับในเชิงระบบ สอนศิลปะนั้น มีหมายความว่า ในการเรียนการสอน นั้นผู้สอนควรคำนึงถึง อารมณ์ความเหมาะสมของบรรยากาศการเรียน คำนึงถึงความรู้สึกของ ผู้เรียน ซึ่งบางครั้งไม่สามารถประเมินออกมาได้อย่างเป็นระบบ (สมชาย รัตนทองคำ, ออนไลน์) ซึ่งเริ่มต้นการเรียนรู้จากบ้าน จากครอบครัว เรียนรู้ที่จะทำมาหากิน เรียนรู้ที่จะอยู่รอด จนวิวัฒนาการไปสู่การเรียนรู้ในวัด ในวัง และในสกุลช่างต่างๆ จนเมื่อก้าวเข้าสู่การพัฒนาประเทศเข้าสู่ความเป็นสากลการเรียนรู้เริ่มจากบ้านในครอบครัวเป็นการเรียนรู้ที่จะอยู่รอด ทำมาหากิน จนวิวัฒนาการไปสู่การเรียนรู้ในวัด ในวัง และในสกุลช่างต่างๆ จนเมื่อก้าวเข้าสู่การพัฒนาประเทศเข้าสู่ความเป็นสากล การเรียนรู้ของมนุษย์เกิดขึ้นตลอดเวลา และตลอดชีวิต มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีการเรียนรู้ได้อย่างมากมาย และยังสามารใช้ความรู้นั้นเพื่อการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคมของตน ทางด้านพรณี ชูทัย เจนจิต (อ้างใน วัลลภ สบายยิ่ง, มปป) ได้อธิบายกระบวนการของการเรียนรู้และลักษณะการเรียนรู้ที่ดีมีรายละเอียดขั้นตอนดังนี้คือ

1. มีสิ่งเร้า (Stimulus) มาเร้าอินทรีย์ (Organism) เป็นการกระตุ้นให้เกิดความสนใจหากสิ่งเร้า มีความน่าสนใจก็จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี
2. อินทรีย์เกิดการรับสัมผัส (Sensation) ประสาทสัมผัสทั้งห้า ตา หู จมูก ลิ้น ผิวกาย โดยมี การสัมผัสกับสิ่งเร้าส่งกระแสสัมผัสนั้นไปยังระบบประสาทเพื่อเชื่อมโยงสู่การรับรู้
3. การรับรู้ (Perception) หลังจากที่เราสัมผัสแล้วจะมีการวิเคราะห์แปลความหมายโดยอาศัยประสบการณ์เดิมและความรู้ที่มีอยู่สื่อไปยังการสรุปเรื่องที่ตนเองเข้าใจ ทั้งนี้ส่วนที่สำคัญในการรับรู้หรือ ปัจจัยด้านสติปัญญา ความสามารถ ความเชื่อ ทศนคติเป็นต้น
4. การสรุปความคิดรวบยอด (Conception) เป็นการสรุปเรื่องราวตามความคิดที่ผู้รับรู้เข้าใจเป็นภาพรวมของเรื่อง
5. เกิดการเรียนรู้ (Learning) เกิดขึ้นเมื่อมีการสรุปตามความคิดรวบยอดแล้วจึงเกิดการเรียนรู้ ในเรื่องนั้นๆ มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ได้เรียนรู้
6. การตอบสนอง (Response) หลังจากเกิดการเรียนรู้บุคคลก็จะตอบสนอง อาจแสดงออกเป็น พฤติกรรมต่างๆ ตามกระบวนการที่ได้รับมา ทั้งนี้การตอบสนองจะขึ้นอยู่กับปัจจัยในตัวผู้เรียน ด้านวุฒิภาวะ ด้านประสบการณ์ด้านสติปัญญา และด้านความพร้อมต่างๆ

เพราะฉะนั้น การเรียนรู้จึงหมายถึงการเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลอันเนื่องมาจาก การเผชิญสถานการณ์ โดยเฉพาะสถานการณ์ซ้ำ ๆ โดยที่ไม่ได้เป็นสัจชาตญาณ หรือเป็นส่วนของการพัฒนาการโดยปกติซึ่งผู้ที่น่าเสนอทฤษฎีนี้

คือ Skinner ทฤษฎีนี้จะกล่าวถึงการเรียนรู้ที่ได้มาจากการได้รับผลของการกระทำ เช่น หนูถูกจับไปทดลองให้วิ่งไปสำรวจที่ต่าง ๆ ในกรง เมื่อสำรวจเสร็จไปกดโดนคันโยก จะมีเศษเนยแข็งหล่นลงมา หนูจะเรียนรู้ที่จะกดคันโยกอีก นอกจากอาหารแล้วสิ่งที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ ก็ถือว่าเป็นรางวัลที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ได้ เช่น คำชม. การขยันทเรียนแล้วได้ผลการเรียนดี เป็นต้น นอกจากนี้ยังแบ่งการเรียนรู้เป็น 4 รูปแบบ คือ

รูปแบบที่ 1 Primary reward conditioning เป็นการเรียนรู้ที่จะทำเพื่อให้ได้รับรางวัลแบบตรงไปตรงมา เช่น รางวัลที่เป็นวัตถุ อาหารและ ขนม

รูปแบบที่ 2 Escape conditioning เป็นการเรียนรู้ที่จะทำเพื่อให้พ้นจากที่ที่ไม่อยากอยู่เช่นหนูรู้ว่าถ้ากดคันโยกจะทำให้ประตูกดเปิดทำให้ออกจากกรงได้

รูปแบบที่ 3 Avoidance conditioning เป็นการเรียนรู้ที่จะหลีกเลี่ยงการได้รับสิ่งที่ไม่ชอบ เช่น การลงโทษ ตัวอย่างเช่น หนูที่กดคันโยกผิดจะถูกไฟช็อต ก็จะไม่กดคันโยกนั้นอีก

รูปแบบที่ 4 Secondary reward conditioning เป็นการเรียนรู้ที่จะทำเพื่อให้ได้รับรางวัลคล้าย ข้อ 2 แต่รางวัลที่ได้ไม่เป็นประโยชน์โดยตรงต่อบุคคล แต่จะนำไปใช้ทำประโยชน์ต่อไปได้เช่น สิ่งคันโยกที่ถูกต้องจะได้รับเหรียญ ซึ่งสามารถนำไปหยอดตู้ขายผลไม้ได้ เป็นต้น

ข้อสรุปจากการทดลองหรือหลักการเรียนรู้จากการสังเกตนี้ มีคนพยายามเอาไปอธิบายพฤติกรรมของมนุษย์ในสังคมได้หลายแบบ โดยเฉพาะในเรื่องความก้าวร้าว เช่นผลของการดูโทรทัศน์(ที่มีรายการละครหรือภาพยนตร์ที่แสดงความก้าวร้าวมาก)ต่อพฤติกรรมของเด็ก หรือผลของการลงโทษอย่างก้าวร้าวรุนแรงต่อเด็ก เพราะจะทำให้เด็กเห็นเป็นตัวอย่างว่าเมื่อมีปัญหาที่ต้องใช้ความก้าวร้าวแก้ไข ทำให้เด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าวมากขึ้นได้ (พรณี ชูทัย. อังโน ขวณันท์ ชาญศิลป์. มปป) ดังนั้น การเรียนรู้โดยการสังเกตนี้มีกระบวนการที่สำคัญอยู่ 4 อย่าง (วัลลภ สบายยิ่ง. มปป. : 8) คือ

ประการที่ 1 ความสนใจ (Attention) การเรียนรู้โดยการสังเกตจะเกิดขึ้นได้ จะต้องมีความสนใจเพื่อสังเกตให้เห็นชัดเจนว่าเกิดอะไรขึ้น

ประการที่ 2 การเก็บรักษาข้อมูล (Retention) หลังจากเกิดการเรียนรู้แล้ว เรายังอาจจะไม่มีโอกาสได้นำเอามาใช้ได้ทันที อาจต้องรออีกหลายวันหรือเป็นปีกว่าจะมีโอกาสได้ใช้สิ่งที่ได้เห็นมาจึงจำเป็นต้องมีความสามารถที่จะเก็บข้อมูลนั้นไว้ในความจำก่อน

ประการที่ 3 การนำออกมาใช้ (Reproduction) คนที่เก็บข้อมูลนั้นไว้จะต้องสามารถนำออกมาใช้ได้ ซึ่งอาจจะไม่ถ่ายเสมอไปในกรณีที่เป็นพฤติกรรมที่ต้องใช้ทักษะที่ยากและละเอียดอ่อน อาจต้องอาศัยการฝึกหัดระยะหนึ่งก่อนก็ได้

ประการที่ 4 ต้องมีแรงจูงใจ (Motivation) ผู้ที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นได้จะต้องมีแรงจูงใจให้ทำก่อนซึ่งก็ขึ้นอยู่กับว่าจะเห็นว่าการกระทำนั้นจะเกิดผลประโยชน์แค่ไหนนั่นเอง

กล่าวได้ว่า แนวคิด และทฤษฎีการเรียนรู้เป็นกระบวนการส่งต่อจากปัจจัยภายนอกและภายในมาบรรจบกันทำให้เกิดอิทธิพลระหว่างกันจนเกิดความเข้าใจในเรื่งนั้นๆ จนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างหนึ่งอย่างใดของผู้

เรียนรู้จะออกผลในลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ได้แก่ การเรียนรู้ที่จะทำเพื่อให้ได้รับรางวัล การเรียนรู้ที่จะทำเพื่อให้พ้นจากที่ที่ไม่อยากอยู่ การเรียนรู้ที่จะหลีกเลี่ยง และการเรียนรู้ที่จะทำเป็นประโยชน์โดยตรงต่อบุคคลซึ่งมาจากกระบวนการของการมีสิ่งเร้า (Stimulus) ของอินทรีย์เกิดการรับสัมผัส (Sensation) ของการรับรู้ (Perception) การสรุปความคิดรวบยอด (Conception) เกิดการเรียนรู้ (Learning) และการตอบสนอง (Response) เพราะหากจะสังเกตให้เห็นง่ายๆ ของผู้จะปรากฏหรือแสดงพฤติกรรมของผู้เรียนที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลง ได้แก่ ความสนใจ (Attention) การเก็บรักษาข้อมูล (Retention) การนำออกมาใช้ (Reproduction) และต้องมีแรงจูงใจ (Motivation) เพราะฉะนั้น การเรียนรู้ของผู้เรียนจะประสบผลสำเร็จจะมีส่วนผสมที่มาจากปัจจัยซึ่งหนึ่งในนั้นก็คือ ความอดทนต่อการพิจารณาต่อสภาวะที่เกิดของสิ่งที่อยู่รอบๆ ตัวอย่างเป็นกระบวนการจึงจะก่อเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณค่าของการเกิดมาเป็นมนุษย์ที่สามารถเอาตัวรอดภายใต้สถานการณ์อันเลวร้ายได้

แนวคิดเกี่ยวกับหลักชั้นธรรม

มนุษย์เกิดมาพร้อมกับการดำรงอยู่เพื่อเอาตัวรอดและพยายามรักษาเผ่าพันธุ์ของตนเองไว้ให้นานที่สุดผ่านกระบวนการต่างๆ ที่ถูกสั่งสมอบรมความรู้เพื่อและความท้าทายต่อยากลำบากต่างๆ มากมายจนทำให้มนุษย์เกิดความเข้มแข็งและอดทนต่อทุกสภาพอากาศก็เพราะสามารถปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินชีวิตให้สอดคล้องกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจนนำไปสู่การรอดพ้นจากภัยต่างๆ เฉกเช่นเดียวกันการทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมาย การศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ การประกอบอาชีพต่างๆ เป็นต้น ล้วนแต่ต้องอาศัยความอดทนอย่างมากที่จะนำไปสู่ความสำเร็จได้ในอนาคตก็เป็นผลหรืออานิสงส์จากความอดทน อดกลั้นทั้งสิ้น เพราะฉะนั้น แนวคิดเรื่องความอดทนจะสอดคล้องกับหลักพุทธธรรมทางพระพุทธศาสนาดังมีคำอธิบายดังต่อไปนี้

ขันติ หมายถึง ความอดทน อดกลั้น ต่อความหนักและความร้ายแรงทั้งหลาย ตั้งหน้าทำหน้าที่การทำงานด้วยความขยันหมั่นเพียร เข้มแข็ง ทนทาน ไม่หวั่นไหว มั่นในจุดหมาย ไม่ท้อถอย นอกจากมีข้อแตกต่างขัดแย้งทางอุปนิสัย การอบรม และยังคงต้องมีความอดทนต่อความลำบากตรากตรำ และเรื่องหนึ่งใจต่างๆ ในการประกอบงานอาชีพ เป็นต้น มีสติอดกลั้นคิดอุบายใช้ปัญญาหาทางแก้ไขเหตุการณ์ให้ลุล่วงไปด้วยดี และอีกคำหนึ่งที่มีความหมายใกล้เคียงกัน ได้แก่ ทมะ หมายถึง การฝึกฝน การข่มใจ ฝึกนิสัย ปรับตัว ฝึกหัดตัดนิสัย ปรับปรุงตนให้เจริญก้าวหน้าด้วยสติปัญญา การรู้จักบังคับควบคุมอารมณ์ ข่มใจระงับความรู้สึกต่อเหตุบกพร่องของกันและกัน รู้จักฝึกฝนปรับปรุงตน แก้ไขข้อบกพร่อง ปรับนิสัยและอริยาไยให้กลมกลืนประสานเขาหากันได้ ไม่เป็นคนถือด้านเอาแต่ใจและอารมณ์ของตน คนที่ขาดธรรมข้อนี้ ย่อมปล่อยให้ข้อแตกต่างปลีกย่อยทางอุปนิสัยและการอบรม กลายเป็นเหตุแตกแยกสามัคคีใหญ่โต จนไม่สามารถแก้ไขได้พระธรรมปิฎก. (ป.อ. ปยุตโต). 2546 : 113-114) ทางด้านพระมหาจุฬิชัย วชิรเมธี ได้อธิบายความหมายว่า “ขันติ” หมายถึงความอดทน คือ ภาวะที่ยอมอดทนอดกลั้นต่อการถูกกระทบกระทั่งได้อย่างสันติ เช่น อดทนต่อความลำบากทางกาย เช่น ทนหิว ทนร้อน ทนกระหาย ทนต่อความเจ็บปวด ทนต่อฝนตก รดตติ อดทนต่อความลำบากทางใจ เช่น ทนต่อภาวะกลืนไม่เข้าคายไม่ออก ทนต่อเสียงตืฉินินทา คำว่า ประชดประเทียศ ทนต่อนักการเมืองที่ตนไม่ชอบ ทนต่อสภาพแวดล้อมที่อึดอัดน่าเบื่อหน่าย และทนต่อ

การยั่วเย้าทำให้หลงของกิเลส เช่น รูปสวยเร้าให้อยากดู เสียงเพราะเร้าให้อยากฟัง กลิ่นหอมเร้าให้อยากดม รสอร่อยเร้าให้อยากลิ้ม สัมผัสนุ่มนวลเข้าให้อยากเคลียคลอ เป็นต้น (พระมหาวิฑูริย วชิรเมธี. 2551 : 175-176)

หลักชั้นศีลธรรมปรากฏอยู่ในหมวดธรรมของขรรวาสธรรม ซึ่งเป็นหลักธรรมของผู้ครองเรือนในหัวข้อขรรวาสที่จัมปลักไม่รู้จักใช้ขรรวาสธรรม ว่าขรรวาสที่จัมปลักอยู่ในอวิชา ของขรรวาสนั้นไม่มีขรรวาสธรรม อย่างที่พระพุทธองค์ได้ตรัสไว้ว่า สัจจะ ทมะ ขันติ จาคะ 4 อย่างนี้ เป็นขรรวาสธรรม ขรรวาสจะต้องมีธรรม 4 ประการนี้เป็นเครื่องดำรงความเป็นขรรวาส ไม่ให้เกิดโทษทุกข้อใด ๆ และเกิดความเจริญ และตรัสว่าเป็นธรรมสำหรับขรรวาสอย่างยิ่ง ไม่มีธรรมอื่นยิ่งกว่าสำหรับความเป็นขรรวาส นี่ขอให้เอามาทำไว้ในใจนักหนาหนึ่งว่า พระพุทธเจ้าทรงทำประกาศทำนองทำว่าไม่เชื่อก็ก่ไปถามสมณะพราหมณ์เหล่าอื่นดูเถิด ว่าสำหรับขรรวาสนั้น มีธรรมะไหนที่มันยิ่งไปกว่า สัจจะ ทมะ ขันติ และจาคะ นี่ขรรวาสส่วนมากยังไม่รู้ ว่านี่เป็นขรรวาสธรรมที่ต้องมี สัจจะ คือจริงใจ ในสิ่งที่จะต้องทำหรือต้องมีโดยเฉพาะ ทมะ คือการบังคับตัวเองให้ทำได้ ขันติ คืออดกลั้น อดทน เมื่อมันเหน็ดเหนื่อยยุ่งยากลำบากเจ็บปวดขึ้นมา และจาคะ คอยระบายนความกดดันของความกีดกันของกิเลสเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ ขรรวาสที่มีขรรวาสธรรมนี้ก็จะได้รับผลของความเป็นขรรวาส ในความเป็นขรรวาสโดยสมบูรณ์ และยิ่งไปกว่านั้น จะเป็นขรรวาสที่เลื่อนขั้นตัวเองอยู่เสมอ นี่หมายความว่า ถ้าอยากจัมปลักอยู่ในความเป็นขรรวาส ก็มีทางที่จะทำได้ดีที่สุดก็คือ มีขรรวาสธรรม แต่ถ้าอยากจัมปลักออกมาเสียจากความเป็นขรรวาส ก็ยังใช้ขรรวาสธรรมอีกนั่นแหละ สมกับที่ตรัสว่า เป็นธรรมสำหรับขรรวาส (พุทธทาสภิกขุ. (เจือม อินทปญญ. 2530 : 8-9.)

นอกจากนั้นแล้วยังสามารถจำแนกชั้นศีลธรรมได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ ศีติกขาขันติ (ขันตอด) หมายถึงความอดทน หักห้ามจิตใจไม่ให้ไหลไปตามกระแสแห่งอำนาจฝ่ายต่ำ ซึ่งมีความทะยานอยากเพราะอำนาจของความโลภ เป็นสิ่งยั่วยุ ล่อลวงจิตใจให้ตกลงไปสู่หลุมพรางแห่งความชั่ว อดทนต่อความโกรธในขณะที่เกิดอารมณ์ร้อนรุ่ม และอดทนต่อความหลง อดทนต่อความขุ่นเคือง (ขันตทนหรือขันตทน) หมายถึงความอดทนต่อความตรากตรำในการทำงานทั่วไป เช่น ทนต่อความหิวกระหาย เหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้า ความหนาว ความร้อน อดทนต่อความลำบากอันเกิดจากเวทนา คืออาการเจ็บป่วย ความไม่สบายกาย เมื่อประสบกับสถานการณ์ที่ไม่เอื้อประโยชน์แก่ความสุข เหล่านี้สามารถดำรงมั่นอยู่ในภาวะปกติได้ เรียกว่าเป็นความอดทนมั่นคงดุจดั่งแผ่นดินและ อธิวาสนขันติ (ขันตยบยั้ง) หมายถึง รู้จักยับยั้งชั่งใจ ไม่ทอดทิ้ง อดทนต่อพฤติกรรมล่วงเกินถากถางหรือคำกล่าวดูหมิ่นของบุคคลหลายระดับ เช่น ผู้ที่กล่าวลบหลู่ดูแคลนผู้ที่เสมอกันโดยแสดงกิริยาจาบจ้วงประมาทซึ่งใช้คำพูดให้เกิดความเสียหายและผู้น้อยซึ่งแสดงอาการเหยียดหยามก็สามารถอดทน โดยไม่มีการโต้ตอบบุคคลเหล่านั้นเพื่อรักษามิตรภาพอันดีเอาไว้ (สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (พิมพ์ ธรรมธโร). 2539 : 486-488)

เพราะฉะนั้นชั้นศีลธรรมจึงเป็นหลักในการดำเนินชีวิตขั้นพื้นฐานประการหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการตอบสนองความต้องการในการสร้างสรรค์ประโยชน์สุขแก่บุคคลผู้ปฏิบัติในลักษณะที่เป็นอุดมมงคลหรือความเจริญสูงสุดสำหรับชีวิต ดังข้อความที่ท้าวสักกะเทวตาได้กล่าวยกย่องประโยชน์ของขันติว่า “ประโยชน์ทั้งหลายอยู่ที่ความสำเร็จ แต่ประโยชน์ที่ยิ่งกว่าขันติไม่มี” นั่นก็คือกิจกรรมใดๆ ของมนุษย์ไม่อาจหลีกเลี่ยงความอดทนไปได้ กล่าวคือ หลักคำสอนเรื่องขันติทั้ง 3 ประเภทนี้ ส่งผลแห่งความสำเร็จทั้งในระดับโลกียะและโลกุตระ ในระดับโลกียะ

ชั้นดีมีความสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในหลายด้าน นับตั้งแต่ความอดทนอดกลั้นปฏิบัติฝึกฝนอบรมตน เพื่อการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างมีความสุข สำหรับระดับโลกตระ ชั้นดีเป็นเครื่องมือสำคัญที่จำเป็นต่อการประพฤติปฏิบัติธรรมเพื่อขัดเกลาพฤติกรรมอันแสดงออกทางกาย วาจา ใจให้อยู่ในกรอบของความถูกต้อง ทำให้มีจิตใจที่เข้มแข็ง ละกิเลสต่างๆ ได้ ไม่เห็นแก่ตัว ไม่เกิดราคะ โทสะ โมหะ ไม่เบียดเบียนตนเองเกิดจิตใจที่เป็นกุศลอันจะน้อมนำตนไปสู่ความดีสูงสุด คือ พระนิพพาน (พระธรรมธีรราชมหามุนี (โชดก ญาณสิทธิ ป.ธ. 9). 2546 : 227)

กล่าวได้ว่า หลักชั้นดีธรรม เป็นหลักธรรมที่สามารถประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้หลากหลายซึ่งในกระบวนการฝึกฝนอบรมย่อมจะต้องใช้ความอดทนในการพัฒนาตนเองอย่างสูงจนกว่าจะประสบผลสำเร็จได้ ซึ่งหากมองโดยหลักความเป็นจริงการศึกษาไม่ว่าจะในระบบหรือนอกระบบก็ตามผู้เรียนจะประสบผลสำเร็จได้ก็ต้องอาศัยเวลานานมากไม่ว่า 18 ปีเป็นอย่างน้อยทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ เข้ามาประกอบเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จนั้นๆ บางรายเฉพาะศึกษาในระดับปริญญาตรีก็จะจบตามหลักเกณฑ์ก็ได้ใช้เวลาถึง 8 ปีเต็มและในที่สุดก็อาจจะไม่การศึกษาชั้นนั้น ๆ แต่กระนั้น หากผู้เรียนได้ผ่านกระบวนการฝึกฝนอบรมด้วยหลักชั้นดีธรรมมาเป็นอย่างดีแล้วย่อมทำให้เกิดความมั่นใจอย่างที่สุดว่าจะสามารถประสบผลสำเร็จได้ไม่ยากเพราะถึงแม้ว่าจะยากหรือไม่ยากก็ตามแต่สามารถอดใจรอได้และรักษาวิถีการดำเนินชีวิตของตนเองให้มีสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่นอย่างมีความสุขตามอัตภาพในสังคมนั้นๆ ดังนั้น การฝึกฝนอบรมความสำเร็จก็เพื่อวางเป้าหมายของผู้เรียนให้ชัดเจนและดำเนินกิจกรรมไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้

วิเคราะห์กระบวนการฝึกอบรมความสำเร็จของผู้เรียนตามหลักชั้นดีธรรม

ปัจจุบันความอ่อนแอของผู้เรียนในสังคมไทยปรากฏชัดเจนมากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะในระบบการศึกษาที่ยังแสวงหาจุดที่ดีที่สุดไม่ได้ทำให้ผู้เรียนเกิดความท้อแท้ในหลายๆ ประการ เช่น การที่จะเรียนพิเศษนอกเวลาปกติและใช้เวลามากกว่าการเล่นตามประสาของเด็กๆ ทั่วไป การแบกกระเป๋าที่หนักมากกว่า 10 กิโลกรัมแต่อ่านไม่เคยจบสักเล่มก็ต้องทิ้งไป อุปกรณ์การเรียนก็แสนมีราคาแพงมาก บิดามารดามีค่านิยมส่งบุตรหลานไปเรียนในเมืองและเป็นโรงเรียนเอกชนซึ่งดีว่าคุณภาพดีกว่าโรงเรียนของรัฐ ผู้เรียนต้องตื่นแต่เช้าตี 4.00-5.00 น. เพื่อไปโรงเรียนในพื้นที่ห่างเป็นเกือบ 100 กิโลเมตร และที่สำคัญผู้เรียนกว่าจะจบแต่ละระบบการศึกษาใช้เวลานานโดยเริ่มตั้งแต่การเข้าโรงเรียนอนุบาล 1 วัย 3 ขวบเศษใช้เวลา 3 ปี วัยประถมศึกษาใช้เวลาไปอีก 6 ปี วัยมัธยมศึกษาใช้เวลาไปอีก 6 ปี และวัยอุดมศึกษาอีก 4 ปี รวมทั้งหมด 19 ปีเต็ม หากต่อไปในระดับสูงจะยิ่งเพิ่มระยะขึ้นไปอีก 2-6 ปีเป็นอย่างต่ำ เพราะฉะนั้น การใช้เวลาเพื่อการฝึกฝนอบรมผู้เรียนในประเทศไทยจะใช้เวลาไปกว่า 1 ใน 4 ของชีวิตทั้งหมด ยิ่งปัจจุบันมีระบบการศึกษาตลอดชีวิตซึ่งนั่นหมายถึงมนุษย์ทุกคนจะต้องอยู่ในโหมดของการเป็นผู้เรียนรู้จนกว่าจะเสียชีวิตนั่นเอง

ชั้นดีธรรมเป็นธรรมชาติที่อยู่คู่กับมนุษย์ในทุกเพศทุกวัยเพราะมนุษย์ไม่มีชั้นดีย่อมไม่สามารถจะรักษาชีวิตของตนเองให้สามารถดำรงชีวิตของตนเองได้ ดังนั้น หลักชั้นดีธรรมเป็นหลักธรรมที่ทรงคุณค่าสำหรับทุกชีวิต โดยเฉพาะนำมาใช้กับการศึกษาเพื่อไต่ระดับไปสู่ความสำเร็จในระดับต่าง ๆ เพราะหากผู้เรียนขาดชั้นดีธรรมเพียงข้อ

เดียวก็ไม่อาจจะประสบผลสำเร็จในระยะเวลาการศึกษาที่มากกว่า 20 ปี ทำให้ผู้เขียนเห็นว่า ขันติเป็นโจทย์ที่สำคัญ ที่นำมาใช้กับการฝึกฝนอบรมซึ่งอยู่ในรูปของกระบวนการเรียนรู้ที่ใช้ขั้นตอนธรรมมาเสริมสร้างจนกว่าจะเกิดความสำเร็จดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การสร้างความท้าทายและเป็นโจทย์ที่ยากๆ

มนุษย์เป็นอันมากมักจะมีนิสัยสอดรู้สอดเห็นอยู่ร่ำไปจึงทำให้มนุษย์รู้จักคิด รู้จักวิเคราะห์ รู้จักการปรับ และตอบโต้ต่อสิ่งเร้านั้นในหลากหลายรูปแบบ เฉกเช่นเดียวกันผู้เรียนเสมือนหนึ่งเป็นผู้แสวงหาความรู้และความเข้าใจต่อโลกใบนี้จึงมีความอยากรู้อยากเห็นเป็นเรื่องปกติจนเกิดแนวความคิดการใช้สื่อการเรียนการสอนทั้งที่อยู่ในห้องเรียนและนอกห้องเรียนมากมายที่เรียกว่า นวัตกรรมการสอนอาจจะมุ่งเน้นกิจกรรมหรือวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัย และสอดคล้องกับผู้เรียนแต่เผลอเลยสิ่งเหล่านั้นกลับทำได้เพียงเสมือนสิ่งล่อที่สร้างขึ้นมาเพื่อปรับเปลี่ยนอริยาบทเพียงเท่านั้น หรือสิ่งเหล่านั้นมิใช่เกมชีวิตที่ยังไม่จบอย่างง่ายดายทำให้สื่อต่างๆ ผลิตขึ้นมาเพื่อตายเพราะสื่อในปัจจุบันยังขาดความท้าทายและเป็นโจทย์ที่ท้าทายเกินไปสำหรับโลกยุคใหม่ ทำให้ผู้เรียนยุคใหม่จึงมีการเรียนรู้ที่ไวและจะขาดความอดทนต่อทุกสิ่งไม่ว่าจะเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกอะไรก็ตามผลิตขึ้นมาเพื่อตอบสนองต่อความต้องการและเพื่อให้คนได้รับความสบายมากยิ่งขึ้นแต่นั้นก็ผลเสียของการเรียนรู้และทำให้มนุษย์ขาดความอดทนมากขึ้น เพราะฉะนั้น สื่อในปัจจุบันแม้ว่าจะมีอิทธิพลและเสริมสร้างการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนก็ตามแต่ยังขาดการปลูกฝังเป้าหมายให้กับผู้เรียนแทบทั้งสิ้นเพราะสื่อเมื่อผลิตขึ้นก็จบลงเพียงแค่นั้นหาได้มีพัฒนาการไปสู่การวางแผนชีวิตได้อีกต่อไปหรือสื่อสารที่ดูที่ฟังเป็นเพียงปัจจัยที่มีอิทธิพลได้ชั่วคราวเท่านั้นแต่โลกที่เป็นจริงผู้ฝึกอบรมหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องน่าจะมีวิธีการต่างๆ เพื่อฝึกฝนอบรมผู้เรียนมองเห็นเป้าหมายของชีวิตและพบความสำเร็จได้อย่างแท้จริง ดังนั้น การผลิตสิ่งทีกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นต้องเป็นสื่อและโจทย์ที่สามารถกำหนดเป้าหมายให้เกิดการคัดเลือกได้อย่างอิสระให้มากที่สุดเพื่อการเดินตามเป้าหมายของตนเองได้ถึงแม้ว่าจะใช้เวลานานก็ตามก็แสดงออกถึงความอดทนต่ออุปสรรคต่างๆของผู้เรียนในสังคมนั้นๆ

ขั้นที่ 2 การอาศัยความเพียรสูงและสนับสนุนการใช้สรรพกำลังเท่าที่มี

ความเพียรพยายามในการเรียนหรือในการประกอบกรงานเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างมากเพราะบัณฑิตใหม่หรือผู้จบใหม่ในปัจจุบันสิ่งที่ขาดมากที่สุดก็คือ ความอดทนเพียรพยายามในการทำงานเมื่อไร้ความอดทนจะไม่สามารถรอบรับคำสั่งสอนจากนายจ้างได้จนไม่สามารถปฏิบัติในสถานที่นั้นๆได้เพราะขาดซึ่งการฝึกฝนอบรมเรื่องความอดทนในขณะที่ยังศึกษาเล่าเรียนซึ่งปัจจุบันค่านิยมของสถาบันทางการศึกษาโดยเฉพาะเอกชนจะสอนให้เก่งให้มากๆแต่จะขาดการสอนในเชิงคุณธรรมในข้อนี้ทำให้ผู้เรียนมักจะซี้เกียจในการทำงานอยู่จึงเป็นไปได้ว่า หากการจัดการเรียนการสอนในยุคปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนเอกชนหรือโรงเรียนรัฐ หรือสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจะอาศัยการปลูกฝังและเพิ่มวิธีการปลูกคุณธรรมในการเรียนที่ใช้ความเพียรให้สูงสุดสำหรับผู้เรียนและสนับสนุนการใช้สรรพกำลังเท่าที่มีเพื่อเป้าหมายของตนเองอย่างแรงกล้า ทั้งนี้การใช้ความเพียรหรือความอดทน โดยเฉพาะสถาบันการศึกษาสามารถวางอุดมการณ์ให้กับผู้เรียนได้เร็วเท่าไรผู้เรียนจะสามารถพัฒนาตนเองได้มากขึ้นเท่านั้นซึ่งตัวอย่าง เช่น พระราชนิพนธ์เรื่องพระมหาชนกของในหลวงรัชการที่ 9 โดยกำหนดเนื้อเรื่องให้พระมหา

ชนกที่ว่ายน้ำกลางทะเลอยู่ 7 วันซึ่งใช้ความเพียรอย่างสูงสุดเพื่อเอาชีวิตของตัวเองให้รอดแม้ว่าจะเห็นฝั่งก็ตามแต่สุดท้ายความพยายามก็บังเกิดผลจนสำเร็จในสิ่งที่ตนเองปรารถนาเป็นผลสำเร็จ เป็นต้น

ขั้นที่ 3 การพัฒนาจิตใจเพื่อเอาชนะสภาวะความยากให้เข้มแข็ง

แนวคิดทางพระพุทธศาสนาเปิดใจยอมรับศักยภาพของมนุษย์ในการพัฒนาจิตใจให้เกิดความเข้มแข็งแม้ว่าร่างกายจะไม่ทนทานอยู่ได้ก็ตามแต่หากใจไม่ยอมแพ้สิ่งปาฏิหาริย์สามารถเกิดขึ้นได้เสมอ เช่น หลวงพ่อรูปหนึ่งป่วยเป็นโรคมะเร็งในระยะสุดท้ายซึ่งรู้ว่าตนเองต้องเสียชีวิตอย่างแน่นอนแล้วแต่ด้วยไม่ยอมแพ้ต่อโรคนั้นทำให้ท่านใช้ความอดทนในการนั่งสมาธิภาวนาทุกวันทำให้โรคมะเร็งกลับทะเลาะลงไปในท้ายในที่สุด (ดูประวัติหลวงพ่อแพรเยื่อไม้ วัดประยุรวงศาวาส) จึงสงสัยอยู่อย่างหนึ่งว่า แม้ร่างกายจะอ่อนแอสักเพียงแต่หากใจยังไหวอยู่ก็สามารถประคับประคองตนเองให้เป็นไปได้ แต่หากร่างกายยังแข็งแรง แต่ใจกลับอ่อนแอก็ไม่สามารถจะทำอะไรได้เลย แม้แต่ลุกขึ้นจากที่นอนก็ตามก็ยังไม่สามารถจะลุกได้ เพราะฉะนั้น การฝึกฝนอบรมผู้เรียนให้มีจิตใจที่เข้มแข็งไม่ยอมแพ้อะไรง่ายๆ จะช่วยให้เกิดความสำเร็จได้ไม่ยาก ซึ่งต้องอาศัยแนวทางการปฏิบัติสมณะและวิปัสสนากรรมฐานเข้ามาช่วยผู้เรียนให้มากโดยการนำฝึกฝนอบรมทุกๆ วัน ในตอนเช้าและตอนเย็นเพื่อสร้างอุปนิสัยไปเรื่อยๆ ในระยะแรกๆ อาจจะใช้เวลาเพียงน้อยนิดแต่เมื่อฝึกฝนอบรมบ่อยๆ ค่อยเพิ่มระยะเวลาให้มากขึ้นเป็น 30 – 60 นาทีต่อวัน และเพิ่มขึ้นเป็นบางโอกาส 3-5 วันเป็นโครงการอบรมเป็นการเฉพาะซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีจิตใจที่เข้มแข็งขึ้นอย่างมากและไม่หวั่นต่ออุปสรรคปัญหาที่ตนเองเผชิญอยู่ไม่ว่าจะเล็กน้อยหรือใหญ่โตสักปานใดก็ตาม

กล่าวได้ว่า กระบวนการฝึกอบรมความสำเร็จของผู้เรียนตามหลักชั้นศีลธรรมต้องมีจุดเริ่มต้นแต่วัยเด็กในการสืบทอดกิจกรรมแต่ละกาลเวลาซึ่งหากไปตามสัญชาตญาณของความเป็นมนุษย์แล้วจะได้การฝึกฝนอบรมมาสักระยะหนึ่งเป็นอย่างดีแล้วก็ตามแต่หากขาดการฝึกฝนอบรมไปสักช่วงหนึ่งจะทำให้เกิดความซี้เกียจในการพัฒนาตนเองมากยิ่งขึ้นดังนั้น กระบวนการฝึกอบรมความสำเร็จของผู้เรียนตามหลักชั้นศีลธรรมจะต้องอาศัย 3 ขั้นตอนได้แก่ ขั้นที่ 1 การสร้างความท้าทายและเป็นโจทย์ที่ยากๆ ซึ่งเป็นการคิดค้นโจทย์ใหม่ๆ ที่ทันโลกทันสมัยของแต่ละช่วงวัยไม่สื่อต้องไม่ง่ายและยากจนไม่สามารถจะผ่านได้ ขั้นที่ 2 การอาศัยความเพียรสูงและสนับสนุนการใช้สรรพกำลังเท่าที่มี เป็นการมองตัวเองและกิจกรรมตามเป้าหมายที่ต้องใช้ความอดทนสูงเพื่อผ่านแต่ละกิจกรรมด้วยตัวเอง และขั้นที่ 3 การพัฒนาจิตใจเพื่อเอาชนะสภาวะความยากให้เข้มแข็ง เป็นการนำแนวคิดทางพระพุทธศาสนามาปรับใช้เพื่อการพัฒนาไปที่ละเล็กละน้อยเพื่อปลูกฝังอุปนิสัยให้กับผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

บทสรุปวิเคราะห์

สถานการณ์ของเด็ก เยาวชน ในปัจจุบันยังขาดการเป็นผู้เรียนที่ดีมากนักทำให้เกิดวิกฤติปัญหามากมาย โดยเฉพาะในเรื่องของความอดทนต่อสภาพการณ์ต่างๆ ซึ่งหากจะโทษบุคคลเหล่านั้นอาจจะไม่ถูกต้องนัก เพราะบางครั้งปัจจัยมิได้ขึ้นอยู่กับผู้เรียนเพียงอย่างเดียวแต่ขึ้นอยู่กับปัจจัยการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความเก่งเพียงอย่างเดียวทำให้ขาดเป้าหมายของการเรียนไป ซึ่งหากดูจากหลายประเทศที่พัฒนาแล้วจะพบว่าการจัดการเรียนการสอนจะมุ่งไปสู่การวางเป้าหมายการดำเนินชีวิตอย่างเพียรพยายามมากกว่าในขณะที่ประเทศไทยจะสอน

ลูกหลานให้รักความสบายจนเกินไปทำให้กลายเป็นความขี้เกียจของเด็กไทยที่ขาดความสนใจในสิ่งที่มีคุณค่าต่อตนเอง ต่อสังคมรอบข้างหรือที่เรียกว่า ขาดความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม จึงส่งผลกระทบต่อคุณภาพประชากรไทยรวมทั้งหมดที่ไม่สามารถเทียบคุณภาพในหลายๆเรื่องกับต่างประเทศได้

การผลิตบัณฑิตเพื่อเป็นแรงงานในภาคการพัฒนาประเทศโดยเฉพาะภาคเอกชนที่สถาบันการศึกษาประสบความสำเร็จอย่างมากที่ไม่สามารถจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นต่อคุณธรรมความอดทนต่อการปฏิบัติงาน เพราะขาดการปลูกฝังจึงทำให้เข้าไปทำงานได้ไม่นานก็ทนต่อสภาพเพื่อนร่วมงาน เจ้านายไม่ได้จึงต้องลาออกไปก็เพราะความอดทนมีเพียงน้อยนิดไม่ต่อสภาพคำพูด คำสั่งสอน คำว่ากล่าวตักเตือนจากผู้บังคับบัญชาและไม่สามารถจะทำงานภายใต้แรงกดดันกับภาระงานที่ปฏิบัติได้จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยกระบวนการพัฒนาและฝึกฝนศักยภาพภายใต้ชั้นดีธรรมที่เป็นการรองรับการปฏิบัติภายใต้ทักษะ และศักยภาพที่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดได้ ได้แก่ ขั้นที่ 1 การฝึกฝนอบรมในสิ่งที่ท้าทายและเป็นโจทย์ที่ยากๆ ขั้นที่ 2 การฝึกฝนอบรมในสิ่งที่ต้องอาศัยความเพียรสูงและสนับสนุนการใช้สรรพกำลังเพื่อความสำเร็จนั้น ๆ และขั้นที่ 3 การฝึกฝนอบรมเพื่อเอาชนะสภาวะทางจิตให้เข้มแข็งต่อคำพูดดูต่ำ เหยียดหยาม และความน้อยใจต่าง

References

- ชวนันท์ ขาญศิลป์. **ทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning Theory)**. มปป. (เอกสารอัดสำเนา).
- นงนิภา ตูลยานนท์ และพรพรนิภา แจ่มสุวรรณ. (2554). ปัจจัยด้านความมีวินัย และด้านอดทนที่ส่งผลต่อแรงจูงใจ ผลสัมฤทธิ์ในวิชา AC 413 การเก็บภาษีอากรเชิงปฏิบัติการของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 หลักสูตรเทียบโอน คณะการบัญชี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. **รายงานการวิจัย**. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- เมธี ทองคำ. **ปัญหา&อุปสรรคในการเรียน**. [ออนไลน์]. แหล่งข้อมูล : <https://www.gotoknow.org/posts/63529> [วันที่ 1 พฤศจิกายน 2560].
- วัลลภ สบายยิ่ง. **หน่วยที่ 8 การเรียนรู้ ชุมชาติจิตวิทยาเพื่อการดำรงชีวิต**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. มปป.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2546). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี. (2551). **ธรรมะคลายใจ**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท อมรินทร์ พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- พุทธทาสภิกขุ. (เจ้าอม อินทปญโญ). (2530). **หลักธรรมของผู้ครองเรือน**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ธรรมสภา.
- พระธรรมธีรราชมหามุนี (โชดก ญาณสิริ ป.ธ. 9). (2546). **มงคล 38 ประการ**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (พิมพ์ ธรรมธโร). (2539). **มงคลยอดชีวิตฉบับสมบูรณ์**. กรุงเทพมหานคร:ธรรมสภา.

สมชาย รัตนทองคำ. ทฤษฎีการเรียนรู้ของนักการศึกษาที่นำมาใช้พัฒนาการเรียนการสอน. [ออนไลน์].
แหล่งข้อมูล : <https://ams.kku.ac.th/aalearn/resource/edoc/tech/edutheory.pdf> [วันที่ 1
พฤศจิกายน 2560].

Plook Parenting. สอนอย่างไรให้เด็กรู้จักอดทนได้และรอคอยเป็น. [ออนไลน์]. แหล่งข้อมูล :
<http://www.trueplookpanya.com/knowledge/content/55460/-parpres-par-> [วันที่ 1
พฤศจิกายน 2560].